

В. „Република“
излиза всѣка Сѣбота

Абонамента на „Република“ е въ прѣдплатата.

За България:

за 3 мѣсеца 1.50 левъ
„ 6 „ 2.50 „
„ 1 година 5 „

За Странство:

за 6 мѣсеца 4 лева
„ 1 година 7.50 „

Абониранъето става на право въ администрацията и при всички телегр.-пош. станции или при вѣстнитѣ настоятели и се смѣта винаги отъ началото на мѣсеца.

Неплатени писма не се приематъ.

Ръкописине се връщатъ.

Единъ брой 10 ст.

РЕПУБЛИКА

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИТЪ РЕПУБЛИКАНЦИ

LA RÉPUBLIQUE

Organe des républicains bulgares

Обявления се приематъ

За единъ редъ гармондъ на IV стр. 15 ст. за пръвъ пжтъ и по 10 ст. на всѣки постѣдующъ.

За обявленията на I стр. — съ особно споразумѣние

Сждеб. пристави плащатъ по 2 ст. на дума.

Всичко, що се отнася до редакцията и администрацията се испраща на адресъ: Редакция в. „Република“ — Сливенъ.

Поръчки, непридружени съ стойността имъ, оставатъ безъ внимание.

Единъ брой 10 ст.

* Всичко за народа и всичко чрезъ народа *

Редакцията на в. „Република“ честити на своитѣ любезни читателки и читатели новата 1900 година.

Идущата недѣля в. „Република“ нѣма да излѣзе по причина на празниците.

За послѣденъ пжтъ се умоляватъ г. г. абонатитѣ на вѣстника ни да се внесатъ до 1 януари абонамента, слѣдъ което ще получатъ и премията си. Всѣки знае какви сѣ трудноститѣ, които неумолимо придружаватъ нашето прѣдприятие.

Администрацията.

Освобождаватъ се да пращатъ картички за Нова Година слѣднитѣ лица, които подариха въ полза на фонда за безплатни ученически трапезарии:

1. Петъръ Русчевъ — търговецъ 5 лева.
2. Стефанъ П. Мамулевъ. 5 „
3. Стефанъ Гидиковъ 10 „
4. Тодоръ Алексиевъ, 5 „
5. Панайотъ Я. Пощовъ 5 „
6. Д-ръ Мирковичъ подарява 35 лева.
7. Киро Чаушевъ „ 10 „
8. Д-ръ Зах. Димитровъ „ 5 „
9. Т. Мирковичъ „ 5 „
10. Стефанъ Мих. Дерменджиевъ нѣма да приема посѣщения на имения си день; вмѣсто това подарява 10 лева.
11. Петъръ Михайловъ една маса за трапезарията.
12. Стефанъ Пановъ — столаръ една маса за трапезарията.

Стефанъ Гидиковъ извѣстява, че нѣма да приема посѣщения на имения си день, 27 декември.

Ст. П. Стефановъ нѣма да празнува на 27-ий того именния си день.

Стефанъ П. Мамулевъ нѣма да приема посѣщение на имения си день, 27 того.

Христо Дограмаджиевъ извѣстява, че по домашни причини нѣма да приема посѣщения на имения си день.

Сливенъ, 25 Декември 1899 г.

Имахме нѣколко пжти вече случая да отбѣлжнимъ съ радостъ значителното пробуждане на политическото съзнание у насъ тая година. Не само избирателитѣ се явиха въ голѣмо число, не само изборната борба бѣше оживена, не само едно отрѣзване, едно оксентване се произведе между нашитѣ политикани, та по-сериозно захванаха да гледатъ на бжджето на страната, не само млади енергични дѣятели се появиха съ радикални искания, но и старитѣ дѣятели, старитѣ партии се съживиха и залувиха на по-усилена работа.

Прѣди нѣколко врѣме ний видѣхме народолибералитѣ на конгресъ, сега имаме прѣснитѣ новини за конгреса на старолибералитѣ или цанковиститѣ. И двата конгреса сж свикаха отъ нуждата на тия партии да се организиратъ по-здраво. Но каква голѣма разлика има между съдържанието имъ! Конгресътъ на цанковиститѣ е цѣла плѣсница за народолибералитѣ. И еднитѣ и другитѣ сж стари партии, но додѣто цанковиститѣ се стараятъ да се подмладятъ, да влѣятъ нови струи въ овѣхтѣлитѣ рамки, народолибералитѣ искатъ да си останатъ вѣчно стари и изтъркани. Нѣщо повече: тѣ днесъ оставатъ едничкитѣ консерватори, ако не смѣтаме народняцитѣ, които сжщо тамъ клонятъ. Народолибералитѣ се събраха въ София за да дадатъ клѣтва на Грекова, че безпрѣкословно ще се влачатъ подирѣ му, а цанковистката партия заявява, че нѣма да се кланя вече на личности, а на принципи. Цѣлото събрание на народолибералния конгресъ е отвратително раболѣпие къмъ княза, заявление на вѣрноподанически и лакейски чувства, а цанковиститѣ се обявяватъ защитници на радикални реформи, каквито ний и толкозъ още нови ратници проповѣдатъ. По своя радикализъмъ тѣ надминаха всички стари партии, дори и мъгявитѣ демократи, които още не смѣятъ да прѣгърнатъ открито дѣ да е си налѣжащи искания, а тънаникатъ общи и неудовлетворителни фрази.

Еволюцията на цанковистката партия, макаръ още общанията да сж на книга,

не може да не ни радва. Не може да не ни радва това стремение на една стара партия да се подмлади, да скѣса рѣшително съ безпринципното и шаткаво минало и да се подпрѣтне на организация върху начала и програмни искания, каквито новитѣ нужди налагатъ. Не може да не ни радва това високо провъзгласяване на реформи, за които ний се боримъ и въ които само лежи гаранцията за единъ правиленъ политически и економически животъ. „Прѣдставителство на меншествата“, „провѣрка на изборитѣ отъ независими сждии“, „даване подъ сждѣ на чиновницитѣ безъ позволение на тѣхното началство“, „уволняване само отъ сжда“, „учредяване на общъ държавенъ застрахователенъ институтъ“, „автономия на общинитѣ“, „осигуряване на изборното право“, „даньгъ само върху дохода“ и пр. сж искания, които правятъ честь на новопокръстената прогресивно-либерална партия. Нѣма да говоримъ тука за нѣкои отъ мѣркитѣ, които тя мисли да вземе за повдигане на земледѣлието и индустрията и които подлежатъ на голѣма критика. Тука ний не искаме да критикуваме слабитѣ страни на програмата ѣ, а да изтъкнемъ утѣшителния фактъ, че и старитѣ партии почнаха да съзнаватъ вѣрността на много наши възгледи и да напушатъ вече безплодната досегашна неопрѣдѣлена дѣятелностъ.

Като посочихме въ какво цанковистската партия се подмладява, нека посочимъ и въ какво остава стара. Тя остава стара въ своето суевѣрно поклонение прѣдъ Русия. Русофобското течение у насъ има голѣма историческа заслуга именно за туй, че подби донейдѣ онова идолопоклонство къмъ дѣдо Ивана, което бѣше обвзело всички българи, и докара едно по-трѣзво схващане на русофилството. Днесъ това русофилство влѣзе въ по-разумни и по-добрѣ разбрани граници. Но цанковиститѣ си оставатъ непоправими въ туй отношение. Тѣ продължаватъ да сж по-руси и отъ самитѣ руси и да експлоатиратъ слѣпната признателностъ на народа по възмутителенъ начинъ, като възвеждатъ всичко руско въ единъ видъ светиня. Когато виждаме, какъ тѣ се възхищаватъ даже отъ руския това-

кратизъм, имаме право да се съмняваме във чистотата на техните либерални и демократически обещания. За хатъра на Русия не ще ли бъдат готови тия хора да стъпчат под крака си и конституция, и народен суверенитет, и независимост? Няма ли да отстъпят тѣ Бургазъ, да прѣдадат нѣкой политически прѣстъпникъ, или да позволят на руското агенство да хазайничи въ страната, щомъ това поиска Русия? — Ето гдѣ, подъ каквито ще нови имена да се прѣкрѣства, цанковистската партия си остава стара, много стара.

Тя си остава стара и въ отношение то и къмъ духовенството и черквата. Нито една отъ нашитѣ партии не е взимала тъй рѣвноотно подъ закрилата си прѣстъпнитѣ дѣла на разни владици и калугери, както тая партия. Нито една не е показала таково усърдно услужване на духовенството въ неговитѣ реакционни поплзновения. Като биятъ върху религиознитѣ струни на православното болшинство, цанковиститѣ сж готови, за да иматъ на страната си простолудие, да дадатъ на черквата и на духовенството привилегии и власт отъ сръдновѣковно значение. Тѣ сж готови да изкаратъ по-скоро възмутения народъ за тѣла отъ вагабонти, отколкото да допустнатъ лоша дума противъ единъ Гервасий или единъ побѣсенѣлъ Методий Кусевичъ. Има признаци, че тѣ сж готови даже да смачкатъ свободата на религиознитѣ убѣждения, и то защото въ Русия православието не се церемони твърдѣ съ друговѣрцитѣ. Ето защо, при толкова радикални реформи, тѣ и дума не споменуватъ за раздѣляне на черквата отъ държавата, за въвеждането на цивилното вѣнчаване, на цивилното погрѣбение, за отнемане на съдебната власт отъ ржцѣтѣ на духовенството и пр. И тука тѣ сж непоправимо стари.

Новопокрѣстената партия ни общава, че ще изпълни своята програма, кога дойде на власт. За тая цѣлъ тя ще се организира здраво и нѣма да допуща между редовитѣ си службогонци, които да я

отбиятъ отъ програмата ѝ. Хубава мѣрка и хубави обещания, но на книга. Дѣла, дѣла! Само дѣлата привързватъ довѣрието.

Не е ли време вече и демократическата партия да излѣзе отъ своето неопредѣлено поведение и да формулира въ ясни и опредѣлени точки какво иска и за какво се бори? Ний вѣрваме, че младитѣ демократи ще прѣдизвикатъ и въ нея едно по-смѣло изказване не само по толкова налѣжащи реформи, но и по самата форма на управление. Доста маски и колебания! Съ дворци и династии нищо не можемъ завърши.

По залѣсяването.

Г. Илия Гудевъ, въ недѣля, на 19 того, хубавичко разви прѣдъ многобройната публика какви лоши послѣдствия има обезлѣсяването и какви добри резултати ще могатъ да се очакватъ отъ залѣсяването. Ще се помѣчме да прѣдадеме тука кратецъ неговата сказка.

Горитѣ, сѣвнитѣ, зеленината сж прѣди всичко приятни и поетически нѣща. Върѣдъ тѣхъ чловѣкъ се чувствова пободъръ, по-веселъ, по-възвишенъ душевно. Тѣлото се отморява, духътъ проявява. Пустота и униние е тамъ, дѣто ги нѣма.

Гориститѣ мѣста задържатъ влагата и за това въ тѣхъ има много повече извори, отколкото въ обезлѣсенитѣ мѣста. Едно време въ околността на Сливенъ е имало дѣ да е си извори, на които сега само сухитѣ дупки сж останали; то е защото безжалостната ржка на дърваря е опустошила по-голѣмата частъ гори. Отъ туй е произлѣзло и намалението на разнитѣ рѣки и потоци, които прѣди сж имали голѣмо количество вода, а сега сж почти прѣсхнали.

Когато вали дъждъ, гориститѣ мѣста задържатъ водата и тя се отича по-равномѣрно надолу въ долищата; а голитѣ мѣста не могатъ да я задържатъ и отъ бързото ѝ отичане притоцитѣ и рѣкитѣ при-

ждатъ извънредно много, отъ което произлизатъ наводненията. Прѣди, когато околноститѣ на Сливенъ не сж били обезлѣсени, не е имало тия наводнения, които сега причиняватъ на града такива бѣдствия. И тогава сж валѣли силни дѣждове, и тогава е прииждало вода, но нито коритата на рѣкитѣ сж се запълвали съ пѣськъ, както сега, нито такова внезапно прииждане на води е имало. За всичко туй е причина обезлѣсяването.

Гориститѣ мѣста държатъ климата умѣренъ и влияятъ благотворно върху близкитѣ полета; сушата и градобитнината, които опустошаватъ отъ нѣколко години страната ни, сж слѣдствие до голѣма степенъ на обезлѣсяването. Горитѣ омекотаватъ суровоститѣ на зимата и пековетѣ на лѣтото.

Напоследѣкъ захваща да се доказва, че горитѣ влияятъ и на вѣтроветѣ; страшнитѣ бури, които опустошаватъ Далмация отъ нѣколко години насамъ, се отдаватъ на обезлѣсяването ѝ.

Нашето хубаво отечество ще заприлича скоро на печална пустиня, ако обезлѣсяването върви съ такива крачки на прѣдъ, съ каквито е вѣрвѣло досега. Нашни очакватъ голѣми бѣдствия, които ще ни опропасть економически, ако не се притечемъ на помощъ на държавата, щото съ частна инициатива да помогнемъ за залѣсяването на страната.

Нека се привикнемъ и да привикнемъ народа не само да запазва горитѣ и дръвчетата, но и да сади нови; полека, неусѣтно ний ще обогатимъ страната съ нови гори и съ това не само ще я разхубавимъ, но и ще ѝ принесемъ огромна полза. Нека залѣсяваме голитѣ баири и мѣстности, нека прѣмахнемъ тия грозни сипеи, които пълнятъ рѣкитѣ ни съ пѣськъ и камъни, нека укрѣпимъ брѣговетѣ на рѣкитѣ, нека направимъ хиляди райски кътчета, къдѣто всѣки може да отдѣхне съ наслада подъ сѣнката на дървесата; безъ много разноски и трудъ, само съ повечко

ПОДЛИСТНИКЪ

Краевѣковенъ разказъ

Изъ богато обикчения и осветленъ салонъ се носѣха вече въ вихренъ валсѣ десетина двойки. Госпожа Щерева, въ разкошна бална рокля, нова направена за коледнитѣ празници, се бѣше отпущнала грациозно въ прѣгрѣднитѣ на Лилянова и, като че ли не стѣпваше на земята, леко, съвсѣмъ леко се носѣше кржгообразно по неговитѣ стѣпки. Три пѣти вече тѣ бѣха обиколили широкия салонъ, но нито той, нито тя чувствоваха умора, макаръ че и тя, и той да бѣха достатъчно танцували съ други. Лиляновъ чувствоваше цѣло удоволствие да обикаля съ тая лека танцовачка, която сѣкашъ хвърчеше подиръ му. А Госпожа Щерева съ голѣма приятностъ се любила въ това майсторско и деликатно въртене, съ което нейниятъ кавалеръ я носѣше изъ салона. Съ никого други тя не понадаше тъй добръ въ тактъ. Съ никого други тя не усѣщаше тъй хубаво приятността на валса.

За четвърти пѣтъ Лиляновъ почваше обиколката на салона. Той гледаше нейната полугола шия, бѣла, стройна, длъжка, прилична на мраморната шия на Афродита. Пълнитѣ и гърди, които стояха малко отворени възъ горнята страна, се допиратъ отъ време на време до неговитѣ и тогава една тръпка прорѣзваше цѣлото му тѣло. Нейното валчесто, леко заруменено лице, съблазнительно се мѣркаше тъй близко до устнитѣ му. При нѣкой завъртвания разхвърлени косми отъ кестенявата ѝ разкошна коса милваха лицето му, като че ли го закачаха за неговата нерѣшителност. Той чувствуваше нейното учестено дѣхане и отъ време на време една топла, сѣкашъ напоена съ сладострастие, струя полѣхваше лицето му. До сега тѣ не бѣ-

ха си казали, освѣтъ нѣколко банални думи. Но сега той усѣщаше да стои въ устата му едно фраза, фраза кжсичка, но топла, като нейното дихание, страстна, като нейното заруменено лице, фраза, която го мѣчеше отъ толкова време и която сега бѣше изкокла ивъ сърдцето му и трѣсѣше изходъ съ непрѣодолимия напливъ на стихийнитѣ пориви.

Той усѣти кръвта да бликва въ главата му, цѣлото му лице да става червено като буржуръ, мускулитѣ му да се разтреперватъ, устата му да се напълва съ плюнки, очитѣ му да се замѣглятъ. Той чувствуваше, че една глупостъ се мѣдри на устнитѣ му и че той не ще има сила да я отстрани. Неволно той стисна ржката на своята дама и придръпа нейното тѣло понаблизо. Гърдитѣ ѝ се притиснаха къмъ неговитѣ, лицето ѝ дойде съвсѣмъ близко до неговото и за връхъ на съблазнения той усѣти, че на неговото ржкостискане отговаря друго ржкостискане, тихо, колебливо, нервозно. Тогава, подъ очарователната мелодия на валса, подъ зашемадителното впечатление на танца въ ржка съ тая съблазнительна снага, подъ неудържимия напливъ на тая любовъ, която го мѣчеше отъ нѣколко мѣсеца и къмъ която не оставаше равнодушна госпожа Щерева — той имаше за това хиляди дрѣбнави факти, — той прошепушна до ухото ѝ съ единъ тихъ, прочувстванъ, милуещъ гласъ: — Азъ те любя! Азъ те любя!

Тя трепна, но нищо не отговори. Лицето ѝ цѣло поруменѣ, но тя не се смути въ душата си. Тя отколѣ очакваше тия думи, за туй и тѣ не я изненадаха. За нея, сѣкашъ, бѣше известно, че Лиляновъ нѣма да се забави да ѝ ги каже, ако не тая вечеръ, то друга, третя. Нейното женско сърдце долавяше вѣрно всички ония незабѣлѣжими дрѣбности у Лилянова, които другъ погледъ не би никакъ забѣлѣжилъ, но които тя схващаше като толкова свидѣтелства на тайна

дълбока любовъ. Рано или късно той трѣбваше да ѝ пришепне тия думи. Той ѝ ги длѣжеше и тя ги очакваше съ всичката тържественостъ на самоувѣрена хубавица. При всичко туй, когато чу неговиятъ сладкъ шепнежъ гласъ да разкрива нѣща, които тя знаеше и очакваше, тя почувствова като да ѝ откриха нова неизвѣстна радостъ и кръвта ѝ се развълнува въ приятно пострѣсване. Една сладостна нека се разлѣ по всичкитѣ фибри на тѣлото ѝ, краката ѝ се подкосиха уморени и тя помоли съ малко треперящъ гласъ кавалера си да я заведе на мѣстото, като му стисна дълго ржката и му прошепна двусмислено:

— Благодаря!..

Лиляновъ се отдрѣпна на страна и вече не отиди да танцува съ друга на валсѣ. Разсѣяно отговори той на нѣкой приятелски запитвания и не усѣти кога го дърпаше за редингота единъ неговъ приятел, който го молѣше да го запознае съ една госпожа, а отиде въ буфета и сѣдна уединено на една маса. Той бѣше така захласнатъ, че не отговори на нѣкой поздравления и не забѣлѣжи любопитнитѣ погледи на познайници, които се вгледваха въ записаното му лице. Нѣщо неизказано блажено пълняше душата му, но той не чувствуваше нужда да се смѣе, да приказва, да се весели, да разтваря сърдцето си на приятели, а напротивъ, трѣсѣше уединение за да си събере мислитѣ и да си каже високо, отчетливо, самъ на себе си: „Лиляновъ! Ти си най-щастливиятъ чловѣкъ на свѣта!“ Внезапно гърдитѣ му вдѣхнаха дълбоко и той усѣти приятна виолетна миризма, тая миризма, която се изпаряваше прѣди малко отъ дрѣхитѣ и отъ снагата на госпожа Щерева. Тая миризма му се стори сега необикновено сладостна. Съ нея вече въ душата му се свързаха образи и спомени отъ неизразима очарователност. Тая миризма не бѣше останала по гантитѣ или по дрѣ-

добра воля ний ще завъщайме на идущитѣ поколения грамадни богатства.

Това горѣ-долу каза и искаше да каже говорителътъ.

Ний ще се повърнемъ отново по зачитѣ на съставеното въ града ни *дружество за залъсяване града Сливенъ и околността му*, а сега приканяме нашитѣ граждани и граждани да му се притечатъ на помощъ, като се запишатъ за членове. Цълъта е толкова благородна, а жертвитѣ сж толкова малко (25 ст. на мѣсець или 50 дръвчета посадени на година), щото не вѣрваме нѣкой да се откаже.

Вжтръшенъ прѣгледъ

Цанковистеката партия на 11 того свика конгресъ въ София, на който се е прѣкръстила отъ старо-либерална на прогресистско-либерална. Програмата ѝ още не е напечатана, но отъ напечатания отчетъ се вижда, че въ нея влизатъ нѣколко радикални реформи съгласни съ тия на нашата програма. Тая крачка по пжтя, който ний сме заловили, заслужва всѣка похвала, но още повече щѣше да я заслужва едно по-пълно навлизане въ радикалнитѣ реформи и едно издигане на републиканското знаме. Не сж ли разбрали до сега цанковиститѣ, че България и дворецътъ не могатъ мѣлѣ брашно наедно?

Сегашното правителство и болшинство правятъ економии наопаки. Тѣ увеличаватъ безотчетнитѣ фондове, не бутватъ цивилната листа на княза, нито заплатитѣ на министритѣ и толкова други излишни разходи, а ходятъ да тръсятъ економии въ просвѣщението и въ здравие то на народа. Слѣдъ рѣшението да се закрятъ нѣколко гимназии иди рѣшението да се закрятъ нѣколко болници. И това било економии! И това било изпълнение на либералната програма за бесплатна медицинска помощъ! Срамъ!

Сесията на народното събрание ще се продължи до 23-й Януари. Министритѣ иматъ нужда отъ тоя срокъ за да пиваатъ безотчетнитѣ фондове. Щомъ се закрие събранието, какво не става санкимъ.

Редакторитѣ на „Работнически вѣстникъ“ приписватъ собствената си умствена мъгла на хората. Въместо да правятъ глупави бѣлѣжки, тѣ щѣха да сторятъ по-добрѣ да прѣпрочетатъ внимателно каквото ще критикуватъ. Въ статията ни се говори по горѣ-долу еднаквитѣ иска-

хитѣ му отъ прикосновението съ госпожа Щерева, а се бѣше запечатала въ неговата щастлива паметъ. Отъ тамъ излизаше тя и заедно съ нея излизаше и една дума, една прѣкрасна дума, която милваше слуха му и му повтаряше: „благодаря благодаря благодаря“

За какво благодаря? За валса или за любовта? се попитваше отведнѣжъ Лиляновъ и отговаряше на ума си съ неизказана радостъ: за любовта, непрѣмѣнно за любовта! стискането на ржката показва ясно за какво! — И тогава той усѣщаше нужда да изкочи изъ вратата по тъмнитѣ улици и да почне да вика като лудъ на безмълвната нощъ, на заспалата природа, на мрачното небе: „Азъ любя! азъ съмъ любимъ!“

Валсътъ бѣше прѣстаналъ и слѣдъ малка почивка оркестрътъ засвири полка мазурка. Лиляновъ ливна бързо въ устата си поднесенія конягъ и отиди въ салона. Тамъ той съ непознато до сега чувство отъ рѣвнивостъ видѣ госпожа Щерева въ ржцѣтъ на единъ поручикъ. Планътъ му бѣше да покаже на своята хубавица, че не намира удовлетвие да танцува съ друга, а съ нея, само съ нея и винаги съ нея. Тя трѣбваше да го види при всѣки танцъ прѣвѣ да се затича при нея. Но сега, като я гледаше да избикаля леко салона въ ржцѣтъ на други, той се смисли ненадѣйно, че такъвъ планъ е неприложимъ и опасенъ, тѣй като всички могатъ да забѣлѣжатъ неговитѣ особени отношения къмъ госпожа Щерева и по тоя начинъ да я изложатъ на критика. Скоро той съобрази, че не само не трѣбва да танцува единствено съ нея, но и не всѣкога първо съ нея, че дори ще е по-добрѣ да пропуца нѣкой танцове съ нея за да не обърне любопитното внимание на нѣкой усърдни наблюдатели. Той се огледа наоколо за да покани нѣкой дама. Какъ всички други дами му се виждаха сега грозни и незначущи! Какъ въ ни-

ния на новитѣ обществени дѣйци съ нови програми отъ радикаленъ характеръ, а никакъ не за *всички партии*, както марксиститѣ съчиняватъ отъ себе си.

Востанъ коркусу пакъ на сцената. Редакцията на „Работнически вѣстникъ“, като не може да отговори нѣщо свѣстно на ония сериозни и изобилно обосновани доводи, що помѣстихме въ вѣстника си противъ партията на автоматитѣ, прибѣгнала пакъ къмъ проташкитѣ майтапи и чаршийски остроумия на умствено убогото цапало Д. Ивановъ, който се крие задъ плоското псевдонимче майсторъ Гочу Зюлямътъ. Ний съвѣтваме това смахнато и претенциозно момче, което не е могло да отиде по-далечъ отъ изтърканитѣ фрази на криворазбрана „класова борба“, „отражение на дѣйствителността“, „теоретическо изражение на борбата между капитала и труда“ и други такива наплагалски граканя и което не съзнава низостъта на клаунската роля, що играе, щомъ има толкова голѣма слабостъ да дрѣнка като *празна воденица* неврѣли и некипѣли и да рови изъ календаритѣ за святыйски имена, да прѣкръсти псевдонима си отъ Майсторъ Гочу Зюлямътъ на *Невмѣняемаго Пахомия*. Затѣ, сектанското теке на марксизма се нуждае отъ святии. А редакторитѣ на „Р. В.“ съвѣтваме, ако искатъ да има тежестъ вѣстника имъ прѣдъ читателитѣ му и да минава за сериозенъ, вмѣсто да позволяватъ на разни бостанджийски илашила да се лигавятъ въ колонитѣ му, да уловятъ невмѣняема Д. Ивановъ за ухаго и да му покажатъ чаршията, дѣто може да си продаде майтапитѣ. Съ подобни подлестници тѣ не могатъ убѣди и себе си, а издаватъ само неспособностъта си да се борятъ върху почвата на фактитѣ и на логиката. Ако тоя е всичкиятъ имъ отговоръ на помѣстения въ вѣстника ни подлистникъ, то българскитѣ марксистъмъ е за оплакване.

Половитѣ слободии лежатъ често въ натурата на чловѣка, въ неговата нужда отъ жизнерадостностъ, отъ наслаждение. Никакви аскети и криворазбрани моралисти тука лула тютюнъ не чинятъ. Половитѣ слободии се прѣдизвикватъ често и отъ самитѣ обществени условия, въ които удовлетворението на половитѣ потребности не се извършва правилно и естествено. Въ тоя отношение снизходителността е необходима. Но когато тия слободии се прѣвърнатъ на прѣстѣпления, като се обржжатъ съ измамата или насилието, голѣмата строгостъ си е свѣсѣмъ на мѣсто. Такъвъ е случая съ единъ нашъ гражданинъ, когото тия дни окр. сѣдъ осъди на 6000 лева обезщетение и три години затворъ (максимумъ наказание) за насилствено обезчестяване на едно момиче. Осъждена е сжщо на двѣ годи-

коя отъ тѣхъ не намираще нѣщо да го привлича, да го занимава! О, само тя, само тя единичка бѣше достойна да плѣнява погледитѣ и сърдцата!

При всичко туй, той покани една госпожица и танцува, като слѣдѣше изъ подъ вѣжди госпожа Щерева, та да остави своята дама и да иди да я вземе, още щомъ поручикътъ я заведе на мѣстото ѝ. Дѣйствително, не се мина много и поручикътъ я заведе на стола ѝ, но когато Лиляновъ побърза да заведе своята дама на мѣстото ѝ и да вземе госпожа Щерева, той съ свиване на сърдцето видѣ, че другъ по-чевръстъ кавалеръ — този пжтъ единъ майоръ — я понесе изъ салона.

— Ахъ тѣзи военни! скръцна тайно жби въ душата си Лиляновъ и остана тозъ пжтъ да чака.

Госпожа Щерева не играеше съ голѣма охота. Сладкитѣ думи на Лилянова ѝ ечаха на ушитѣ постоянно и тя не можеше да се отърве отъ тѣхното обаятелно повторение: „Азъ те любя! азъ те любя!“

— Ахъ, мислѣше госпожа Щерева, отпущаната на стола си прѣвѣ врѣме на почивка, той ме люби, той ме люби! Това азъ го знаехъ отъ доста врѣме вече, а пакъ колко сладко е да ти го кажатъ на ухаго! Той ме люби, мене женена жена, мене майка на двѣ дѣца! Той люби моята двайсетъ и четири годишна разцѣвтѣла младостъ, моята снага, дишаща сладострастие, моята душа жадна за любовь! Азъ му дадѣхъ да досѣти всичко онова интимно и топло, което зрѣше въ сърдцето ми къмъ него, и той го схвана, той ме разбра. Азъ сполучихъ да го докарамъ до тая граница, дѣто уститѣ не могатъ да задържатъ прилива на чувствата. Той пропуцна думата, която го прави вече робъ на мене, тая дума, която прѣпѣлва моята душа съ безпрѣдѣлно щастие: той ме люби! той ме люби!

И въ въображението ѝ изпѣкваше стройни-

ни затворъ и сводницата, която е помагала при изнасилването.

На 19 того г. Гудевъ държи сказка по *залъсяването*, слѣдъ което веднага се пристѣпи къмъ съставяне на дружество по залъсяване. Голѣмата готовностъ, съ която се записаха за членове граждани и граждани, показва, че това дружество ще има голѣмъ успѣхъ. Сливенци ще покажатъ на Методий Кусевичъ, че безъ да ограбватъ по насилственъ начинъ поповетѣ и гражданитѣ, тѣ могатъ да залѣсятъ голитѣ баири и околности много по-добрѣ отъ неговото аязмо и то само съ 25 стот. мѣсечно на членъ. Избранитѣ деветъ души за настоятелство избраха за прѣдсѣдателъ г. Ил. Гудевъ, подпрѣдсѣдателъ г. Н. Калчевъ, касиеръ г. Георги Василевъ и дѣловодителъ г. Ботушировъ. Останалитѣ — свѣтници. Въ първото събрание на настоятелството се взема рѣшение да се напечата устава, да се поржча печатъ, да се поканиятъ три дами, които да запишатъ членове между дамнитѣ, а членоветѣ на настоятелството отъ своя страна да пристѣпятъ къмъ записване на нови членове мжже.

На втория денъ на коледа г. Маджаровъ ще държи сказка въ читалищния салонъ по *Развитие на Народното образование въ Англия*; на третия денъ г. Граблашевъ ще държи сказка съ заглавие *Чловѣкътъ*.

Обръщаме вниманието на кметството върху нѣкой мрѣсотии изъ улици: като се отива къмъ градината, срѣщу кафене „Република“, въ едно заградено празно мѣсто има хвърлено мъртво куче, което захванало да се разлага. Отъ кжщата на г. П. Поповичъ прѣвѣ единъ улей излизатъ на улицата всѣкакви нечистотии. Тукътамъ изъ улици сжщо има мрѣсотии. Нека г. кметътъ стѣгне метачитѣ и агентитѣ да чистятъ и надзираватъ добрѣ улици и площадитѣ.

Държавенъ батакчилѣкъ. Тѣй трѣбва да наречемъ сключениятъ новъ заемъ отъ 25 милиона лева номинални съ банкитѣ, които ни спасиха и продължаватъ да ни спасяватъ. Тая сдѣлка била до такава степенъ батакчийска, че министрътъ Теневъ нѣмалъ куража да внесе условията на разискване въ Народното Събрание, а внесълъ единъ противоконституционенъ законопроектъ, съ който иска да се опълномоци да издава съкровищни бонове за 40 милиона лева и да опрѣдѣля самъ формата, лихвата и другитѣ условия на боноветѣ, както и да дава нуждната специална гаранция за тия бонове. Съ други думи Н. Събрание да се отрѣче отъ найсжщественото си право и да възложи на министра на финансиитѣ и на министерския съвѣтъ да залагатъ България, както намѣрятъ за добрѣ. При първото отваряне на дебатитѣ по тоя

ятъ, миловидниятъ образъ на Лилянова съ чернитѣ очи, съ чернитѣ мустачки и брадичка, съ блѣдното и малко учърно лице, отъ което вѣе такъвъ младенчески и нѣкакъ мечтателенъ, дълбокоострастенъ дѣхъ.

Нейната физиономия сега имаше едно особено изражение, което остана прѣвѣ цѣлата вечеръ. Въ едно и сжщо врѣме нѣкакво тихо униши и нѣкакво оживление съгрѣваха лицето ѝ. Отъ него дѣхаше нѣщо извънредно упойтелно: тя сѣкашъ бѣше потопена въ сладко полусъние. Погледътъ ѝ се носѣше изъ салона съ едно сѣгрѣно и мечтателно блуждение: чувствуваше се, че въ него има нѣкаква едва уловима нотка отъ блаженство, отъ самодоволство, отъ самообаяние. Тая вечеръ тя произведе на всички особено впечатление.

— Гледай, гледай госпожа Щерева! буташе единъ кавалеръ приятеля си. Нали е извънредно хубава тая вечеръ?

— Какво думашъ бе брате, отвърна полка онзи, изтекаха ми лигитѣ!

Добрѣ, че Лиляновъ, който стоеше близо до тѣхъ, бѣ толкова захласнатъ, че не чу тоя разговоръ. Той би пламналъ отъ рѣвнивостъ.

Полка-мазурката послужи за него да ангажира госпожа Щерева за кадрила, а кадрилътъ — за да ѝ каже откъслечно, до колкото любопитнитѣ уши наоколо позволяваха, дѣ да е си кжсички, но пълни съ чувство фрази, които тя поглѣщаше съ жедна и прѣвѣзнесенна душа, безъ да намира какво да му отговаря. Но нейната бѣгла усмивка отъ врѣме на врѣме, леката руменина, която избиваше странитѣ ѝ сегизъ-тогизъ, ония откъслечни смѣнквания на думи и частици, които прошепваше понѣкога тя, а особено оня сладкѣ погледъ, що вливаше въ чернитѣ му очи при нѣкой извѣртвания и толкозъ други едва уловими работи му даваха по-дълъгъ отговоръ отъ всѣкакви дълги изказвания. Той имаше ве-

во. Тя е повторение на думи казвани още отъ врѣмето на Ханемана. Повърхностнитѣ хора, които повече обичатъ да резониратъ като простолудието, отколкото да направятъ опити, че да се увѣрятъ въ дадена истина, твърдѣ лесно тържествуватъ надъ хомеопатията съ чудноватото малкитѣ ѣ дози. Какво по-лесно, да вземешъ да изчислишъ на колко се равни една хомеопатическа доза, напримѣръ, отъ 9-а или 15-а дилуция, въ колко километра широко езеро се изразява и пр. и пр. и слѣдъ туй да се насмѣешъ надъ заблуденитѣ хомеопати, които вѣрватъ въ подобни басни? Работата е много лесна, критикуването на Ханемановата лѣчебна метода не иска голѣми познания и Богъ знае какви философствания. Първиятъ срѣщнатъ изъ улицата веселчакъ може да го направи. Още по-лесна ще бжде работата, ако критикувачътъ знае аритметика и смѣтни невѣобразимо малката доза на едно хомеопатическо лѣкарство отъ 1000 или 5000 дилуция, каквито се употребяватъ сѣщо.

Въпрѣки тия числа и мѣждурствования, съ които повърхностнитѣ хора си служатъ за да доказватъ безсмислеността на хомеопатията, тя си остава твърда на позицията и отъ денъ на денъ печели нови привѣрженици. Защо ли това? Защото има фактитѣ и опитътъ на страна-та си. Окончателното обяснение на тоя мжченъ въпросъ: въ какво се състои силата на безкрайно разрѣденото лѣкарство, — може още да не е намѣрено, но че тая сила сѣществувва и не е въображение—ето кое е неоспоримо. За обяснение може да се приеме и безкрайното дѣлене на материята, отъ което се усилова молекулярното дѣйствие, и аналогията съ магнитата, и аналогията съ ферментитѣ. Нито едно отъ тия обяснения не може да се счита напълно установено, нито пъкъ безосновно. По-нататъшнитѣ изслѣдвания на науката ще ни дадатъ ключа на това обяснение. За сега сѣ достатъчни фактитѣ, които установяватъ неоспоримото дѣйствие на малкитѣ дози.

я вижда какво прави. Тамъ тя се повъзвн до нѣидѣ къмъ мѣстото, дѣто прѣдполагаше да е черната точка, усмѣ се драголибно и му даде съ ржката си една бешумна цѣлувка.

— Врѣмето ще се развали, каза тя високо, като излѣзе изъ подъ завѣсата.

— Буря ще имае сутрѣ, пробѣбра мжжътъ ѣ, като се съблачаше, безъ да подорзѣ нѣщо.

Дълго врѣме прѣзъ тая нощъ Лиляновъ се въртѣше буденъ на леглото си. Чаровниятъ образъ на госпожа Щерева не излизаше изъ въображението му. Особено го не оставяше да спи тая цѣлувка, която му се даде тѣй любовно отъ прозореца. О, тая цѣлувка! Какъ дълбоко вълнуваше сега душата му тя! Въ какви омайни любовни снѣнци я прѣвъзнасяше! На кждѣто и да обърнѣше сега главата си, било че дѣржеше отитѣ си затворени, било че ги впиваше отворени въ тъмнината, той виждаше все госпожа Щерева, изправена стройна до прозореца съ ржка на устата. Тогава той усѣщаше едно безумно желание да скочи, да отмахне тая ржка и на безгласната цѣлувка да отговори съ хиляди горѣщи шумни цѣлувки по усмѣната устича.

Ненадѣино, неговитѣ мисли взеха единъ тжженъ обратъ. Какво ли прави сега госпожа Щерева? се проврѣ отведнѣжъ въ ума му. Додѣто той се изтопява въ безсѣние, потопенъ въ неудовлетворени любовни мечтания, тамъ въ сжщаста стая, гдѣто спи неговата хубавица, спи сжщо и единъ чловѣкъ, който има всички права надъ тая очарователна снага. Дали тоя чловѣкъ не разполага въ тоя моментъ съ властта на своитѣ права?

Душата на Лилянова се смути и цѣла пламна въ негодувания. Той стисна юмруцитѣ си въ темотата и почти не извика съ гласъ: „Кой дава право на тоя чловѣкъ да разполага съ това изящно сжщество?“ Стори му се тая минута, че

Като не можатъ да отречатъ това дѣйствие, противницитѣ на хомеопатията го приписватъ на въображението. Но лѣкуването на хора, които не знаятъ че взематъ лѣкарства, на малки дѣчица, които не могатъ още да иматъ подобно въображение, на животни, за които и дума не може да става въ това отношение, показва че хомеопатическото лѣкарство има обективно дѣйствие независимо отъ въображението. Тогазъ противницитѣ измислиха друго нѣщо: не било хомеопатическото лѣкарство, което цѣрѣло, а природата; съ други думи болниятъ затж щѣлъ да оздрави. Но и тука фактитѣ показватъ противното. Какъ така се случва, че природата да цѣри много повече въ хомеопатическитѣ болници, стколкото въ алопатическитѣ? Какъ така процентитѣ на смъртността да сж много по-малко въ първитѣ, отколкото въ вторитѣ? Сетнѣ, отъ дѣ произлиза туй обстоятелство, че хомеопатията сполучва да изцѣри голѣма частъ и отъ тия болни, които алопатията е зарѣзала като неизцѣрими? Все природата ли? Хубаво обяснение.

Но за да се види, че хомеопатическитѣ лѣкарства иматъ реално дѣйствие върху здравъ чловѣкъ, авторътъ на подлистника нѣмаше защо да си дава толкова трудъ да привежда изчисления, когато можеше, прѣди да пиши, да опита на себе си нѣкои хомеопатически лѣкарства. Ний го съвѣтваме да направи опита съ високи дози, напримѣръ съ 1000 дилуция, съвсѣмъ баснословна на изчисления, но способна да го разболи на опитъ. Или той може да направи тоя опитъ върху нѣкой отъ домашнитѣ си, като спустне скритомъ нѣколко зрънца или капки въ кафето му, винето му, или друго нѣкое питие. Ако прави опита върху себе си, за да не би въображението да се намѣси, нека не гледа името на лѣкарството прѣди да отбѣлжн признацитѣ, които ще се породятъ, и сетнѣ да проврѣри. Може да ни каже, че това ще бждатъ субективни усѣщания. Разбира се, но когато тия су-

къмъ него е извършена една ужасна несправедливостъ. Той, младиятъ, хубавиятъ, здравиятъ, стройниятъ, той, любимиятъ, да стои отдалеченъ отъ нея, да се измжчва въ суетни мечти, съ блуждающъ погледъ въ тъмнината, слабъ въ своята сила, нещастенъ въ своето щастие, напусто протѣгащъ треперящитѣ си ржцѣ къмъ единъ очарователенъ призракъ, а тамъ другъ единъ чловѣкъ, когото тя мрази, да, именно мрази, да има силата само съ едно кимване на главата да я вижда въ своитѣ обятия, да я дѣржи въ ржцѣтъ си, да ѣ се любува, да се наслаждава, да я владѣе като вещь, да ѣ заповѣда на чувствата, на сърдцето, на живота! О, това е чудовищно, това е невѣобразимо чудовищно, ужасно несправедливо!

Двѣ души трептятъ, сѣгрѣни отъ една мисль; двѣ сърдца, люлѣяни отъ едно чувство, искатъ да се слѣятъ въ една цѣлувка; законитѣ на природата налагатъ на двѣ младости непрѣдотвратимата сждба на всѣка пролѣтъ, на всѣки цвѣтѣжъ, на всѣки кипящъ животъ; двѣ сжщества се чувствуватъ непобѣдимо теглени едно къмъ друго отъ могжщото влѣбение на най-необяснимия инстинктъ; а ето че едно друго сжщество, отъ никого неканено, сжщество умразно и отвратително, изпрѣчва се по между имъ, турга въоръжената си отъ закона ржка върху тѣхното щастие, прѣсича пжтия имъ и имъ казва съ студенината на безжизнения, грубъ и старешки егоизъмъ: „Азъ не ви позволявамъ! Щастие то принадлежи на мене!“

Но това е ужасно, това е ужасно! промълви Лиляновъ, потрѣсенъ цѣлъ отъ възмушение. Кой дава право на тоя чловѣкъ да спира законитѣ на природата, влѣченията на сърдцата, кипежа на младостта? Една ехидна мисль се проврѣ въ ума му: обществото. Тогава за пръвъ пжтъ въ живота си юриститѣ Лиляновъ се усѣти уплашенъ прѣдъ тая дума, която толкозъ

бективни усѣщания сж еднакви у всички лица, които правятъ опити, то така сѣбранитѣ признаци сж обективни. Когато всички експериментатори казватъ за едно лѣкарство, че имъ причинява главоболие, жбоболие, или че имъ поражда вѣтрове, кръвотечение отъ носа и пр., то тия признаци сж истинско научни. Пъкъ освѣнъ туй хомеопатитѣ сжщо тѣй изслѣдватъ влиянието на лѣкарствата върху сърдцето, дишанието, смиланието, отдѣлителнитѣ органи и сжщо тѣй иматъ на разположението си лаборатории, та г. Ж. нѣма право да прѣдполага ненаучностъ въ хомеопатическитѣ изслѣдвания. Напротивъ, ако е работата за научностъ, именно хомеопатията има право да се счита за наука, а не изкуство, тѣй като е опрѣдѣлила закона за лѣкуванетоъ съ най-строга точностъ и е доказала блѣкаво съ фактитѣ тоя законъ, а именно: подобно, подобно цѣри.

Сливенъ, 22 декември 1899 г.

Италиа

Закрилата на разбойницитѣ.

Настоящата статия е напечатана въ френския вѣстникъ „La Petite République“. Ний я прѣвождаме буквално, понеже тя много добрѣ рисува повѣдението на голѣмцитѣ касателно прѣстжпленията, вършени отъ тѣхни приятели. Въпроса е за италианския депутатъ Пализоло, който е подкупилъ убиеця на Нотарбарло, директоръ на сицилийската банка. Пализоло е сега на подсѣдимата скамейка прѣдъ Миланския сждъ. Статията е писана отъ забѣлжжителния социалистъ *Амилкаръ Чиприани*.

— Ахъ! колко е отвратителна монархията на царъ Умберто! Подобна на мантията, съ която бѣше покритъ Ной, кога се бѣше опилъ, тя покрива всѣкакъвъ видъ безчестия, низости, прѣстжпления, гнусотии, и както всички монархии, тя се згромолява въ калъта и плува въ кръвь.

пжти е срѣщаль и употребявалъ, за пръвъ пжтъ той почувствова, че въ това понятие се крие нѣщо загадъчно и страшно, което не може току така съ единъ замахъ да се разкрие и носи въ себе си отключка на най-страшнитѣ противоречия. Обществото! — въ тая дума лежи оправданието на най-грознитѣ прѣстжпления и присждата на най-възвишенитѣ мечти. Въ него черпятъ мощъ злодѣятъ и героятъ, порокътъ и добродѣтелята. Тамъ, въ това понятие лежи правото на г. Щеревъ да се ползува отъ щастие то на любовта безъ да бжде любимъ и безъ да люби, и прѣстжпниятъ характеръ на Лиляновото стремление, да иска нѣщо за прѣтено, макаръ че е любимъ и че люби.

„Да, ти си прѣстжпникъ, Лиляновъ, прорѣзваше ума му една мисль, ти си прѣстжпникъ и злодѣй, задѣто искашъ да развалишъ щастие то на едно семейство, неговата честъ....“

Дълго врѣме той се бори съ тая мисль. Никога тѣй ясно не е изпъквалъ въ съзнанието му тежкиятъ въпросъ за прѣлюбодѣянieto. Той заспа безъ да може да рѣши, има ли право любовта да плюе надъ всѣкакви изкуствени ограничения или трѣбва да се счита за прѣстжпление онуй непобѣдимо прѣскачане на границитѣ, което дава толкова жертви, толкова разби-ти сърдца....

Въ туй врѣме, додѣто Лиляновъ се вълнуваше въ най-разнообразни чувства и мисли, безъ да може да заспи, госпожа Щерева сжщо плуваше въ една душевна тревога отъ най-остритѣ.

Тя даде да разбере на мжжа си, че трѣбва да си легне на другото легло и той послушно се прибра възъ другата страна на стаята, безъ да посмѣе да ѣ обезпокои повече съ излишни разговори, къмъ които тя нѣмаше никаква охота тая вечеръ.

Сега вече часъ се минаваше, отъ както си

Нищо не ѝ липсва. Убиване на затворници, съсичания извън улиците, одушавания, кражди, грабежи, злоупотреби с властта, прѣстѣпване на собственици си закони и конституцията, безнаказаност на прѣстѣпници, покровителствуване на убийци, на разбойници и на „Мафиянисти“!...

Процеса, който се разглежда тѣзи дни въ Миланъ, искара на яве истинските причини за убийството на Нотарбартоло, директорътъ на сицилската банка. Този честенъ човѣкъ, заобиколенъ отъ една банда янкеседжии, не позволяваше да се прѣскатъ народните пари дадени нему за пазене: той биде убитъ въ единъ вагонъ на желѣзницата и тѣлото му хвърлено прѣзъ прозореца.

Ето 7 години отъ какъ това прѣстѣпление е извършено и полицията, която ѝ иде много отрѣжки да лови нещастниците, и особено републиканците, социалистите и анархистите е покровителствувала и е правяла заговори съ убийците на Нотарбартоло, както го доказва обвиняването на полицейския инспекторъ въ Блазио, най добрия избирателенъ агентъ на правителството. Всичко това е, защото прѣстѣпниците и тѣзи, които ги бѣха подкупили бѣха „атовецѣ“ на Криси, на Рудини и защото сицилийските благородници сѣ покровителитѣ на тази прѣстѣпническа и правителствена „Мафия“.

Прѣдъ Миланския сѣдъ, синътъ на жертвата гордо и публично показва на депутата Палиоло, като побудителъ за убийството на баща му и задъ гърба на този се показва името на дука де ла Вердура, на Вила и на други тѣсти мръсници, които иматъ свободенъ входъ въ Квиринала.

Въпрѣки публичното мнение, което отъ 7 години насамъ показваше на депутата Палиоло, като на човѣка който вържи рѣцѣтъ на убийцата Фонтана; и тѣзи дни цѣлата честна преса, — която не е монархическа — го обвини и го показваше открито и публично, той сигуренъ въ

бѣше легнала, а никаква дрѣмка не ѝ дохождаше. Мажътъ спѣше дълбоко и отъ време на време изхъркваше силно и караше захласнатата въ сладостни мечти и образи госпожа Щерева да потрепера отъ отвращение и да пада отъ небото на земята.

Цѣлата вечеринка, съ най-малките подробности отъ постѣпките на Лиляновъ спрямо нея, изпѣкваше сега ясно въ въображението ѝ. Тя го виждаше като живъ прѣдъ себе си, какъ иди, какъ ѝ се покланя, какъ ѝ улавя рѣката, какъ обгрѣща талията ѝ, какъ я пониса изъ салона. Всѣка чертица отъ физиономията му, всѣка гѣнка отъ дрѣхите му, всѣки неговъ жестъ сега тя поразително ясно и точно ги виждаше прѣдъ себе си, като че на, ей тамъ близко, до самата нея е самиятъ Лиляновъ, дѣйствителниятъ отъ плътъ и кости Лиляновъ. Тя даже сѣща допирането му, като че ли дѣйствително тя ѝ улавя, обгрѣща, пониса въ обятията си. О, какъ е приятно въ тия обятия! Каква топлина, какъвъ животъ вѣе отъ тѣхъ! Тѣ не сѣ студени, тѣ не сѣ мъртви, като обятията на оня, който хърка тамъ отсрѣща. Младенческиятъ лѣхъ на тия обятия има нѣщо очарователно като майската природа. То е страстна, която кипи, животътъ, който сѣгрѣва. Госпожа Щерева усѣщаше сега цѣло сладострастно потрѣпване на снагата си, като че ли дѣйствително стоеше въ тия любовни пригрѣдки.

Въ разгорещеното ѝ въображение се мѣркаха черните очи на Лилянова. Тѣхниятъ страстенъ погледъ се впиваше въ нея и я парѣше съ своя огънь. Какъ е жаденъ тоя погледъ и въ сѣщото време милуещъ! Той е сладъкъ и страшенъ като погледа на соколъ, който привлича треперущата птичка. Той сѣкашъ иска да я разкъса отъ страсть. Ей тя, сѣщо като птичка, чувствова и опоеение и трепетъ отъ тоя погледъ: той е нейното блаженство, но той е и

безнаказаността си продължаваше да стои цинически на депутатското си мѣсто въ Камарата.

Този цинизъмъ най послѣ направи отвращение и на самия Пелу — да си кажемъ правото — който най послѣ заповѣда да го арестуватъ.

Тази постѣпка прилича да е много искусно направена, защото правителството и неговите най-големи стѣлбове сѣ прямо заинтересувани. Още отъ самото начало полицейската и подкупената преса ни обвиниха, че сме прѣвишавали значението на този скандалъ, като съ това сме накарнявали реномето на монархията, като, че тя още може да има нѣкакво реноме.

Ето! Виждате ли! Нека не бѣдатъ изненадани нашите другари, ако утрѣ прочетатъ въ нѣкои подкупени журналы, че ний сме разграбили всичките банки изъ Италия, че сме обезчестили нашата страна въ Абисиния, въ Санъ Мунъ, и навсѣкждѣ, и че ний сме главатарите на това дружество отъ разбойници, убийци и крадци, наречено „Мафия“.

И това правителство отъ професионални прѣстѣпници, което оставя депутата отъ „Мафия“ да упражнява мандата си, забрани тѣзи дни на нашия приятелъ, депутата Турати, да упражнява своя.

Когато нѣкой отъ „нашите“ е аристуванъ, за каквото и да е прѣстѣпление, той е сигуренъ да намѣри хиляди покровители въ сѣдитѣ, въ камарата, въ сената, между министрите, понеже трѣбва като отъ тѣхна каста да го направятъ бѣлъ като снѣгъ, или да му помогнатъ да избѣга, да се спаси.

Примѣръ:

На 4 т. м. Булонския окрѣженъ сѣдъ съ сѣдебни засадатели е осѣдилъ *задочно* монаха Жанъ Зарри, директоръ на възпитателния институтъ нареченъ „de l'Immaculé“, Викторъ Мелони и Гастанъ Липарини, служащи въ сѣщия институтъ на различни наказания отъ 13—18 год. затворъ, за гдѣто сѣ изнасилвали *всички дѣца*, които лековѣрните родители сѣ

нейната погибель. Той я привлича за да ѝ удави въ щастие.

Една неволна въздишка подигна гърдите ѝ. Тя протегна разкошната си снага. Сега нейните мисли вземаха още по-пламененъ характеръ, нейното въображение още повече се разгорещи. Захласната въ любовните си образи, полузасмѣна въ тъмнината, съ уста направена несъзнателно като зацѣлувка тя сега си прѣдставяше Лилянова на любовно рандеву съ нея, какъ неговите устни трѣсятъ жадно нейните, какъ рѣцѣтъ му ѝ обниматъ, какъ тѣ придръпватъ главата ѝ къмъ главата му. Ето тя се вижда сѣдна на колѣните му, обгрѣнала шията му съ рѣцѣтъ си и отпустила безсилно главата си на неговото рамо, отговаряща съ устните си на неговите устни, които ѝ обвиватъ съ цѣлувки. Отъ това сладостно въображение я извади отведѣжъ едно дебело изхъркване на мѣжа ѝ.

— Свиня! прошепна тя едно.

Тогазъ съвсѣмъ естествено изпѣкна въ ума ѝ едно сравнение между Лиляновъ и мѣжа ѝ и това сравнение ѝ накарна да почувствова като никога остро своето мизерно съпружеско положение. И други пѣтъ тя е чувствувала отвращение отъ мѣжа си, но никакъ не ѝ се виждаше така нетърпимъ, както тая вечеръ. Всѣко негово хъркане ѝ раздраваше, като че ли ѝ удрѣха плѣсници, и нѣщо безумно я подтикваше да скочи да го одуши. Той сега ѝ се явяваше като чуждо за нея сѣщество, дошло въ стаята ѝ да узурпира чужди права. И тя внезапно се попитваше, сѣщо като Лилянова, кой дава право на тоя човѣкъ да разполага съ нея, да ѝ държи подъ властта си, да не ѝ дава да се наслаждава съ тоя, когото люби и който я люби, той, умразениятъ, стариятъ, немощиятъ, грозниятъ? Кой му дава право да хърка до самите ѝ уши, когато тя не ще и да чуе дору най-невинното му пошепване? Кой му дава право да спи въ

прѣдали на тѣхна грижа, за да ги направятъ добри християни.

Напоследъкъ единъ другъ калугеръ въ Витербо, директоръ на едно училище за дѣца, е сѣщо осѣденъ *задочно* на 20 години въ изгнание, за гдѣто е правялъ срамни движения *на всичкитѣ* дѣца, негови ученици.

Въ Парижъ живѣе единъ другъ калугеръ на име Ромаглия, тлѣсть, дебелъ и зачервенъ, декориранъ — мисля — добрѣ приетъ въ много френски и италиянски фамилии, който е билъ осѣденъ — пакъ *задочно* — на 10 год. затворъ за сѣщитѣ нѣща обични на всичките калугери.

Ето най-ревностните подържатели на сабята, най жарките защитници на монархията, най интимните приятели на царя и царицата.

Убийци и разбойници!

Ето нашите обвинители, ето хората които ни четатъ мораль, на насъ и на народитѣ; които иматъ властта, които правятъ законитѣ! Ето въ какви рѣцѣ правителствата повѣряватъ младежта, т. е. бѣдѣнето на обществото.

Има повече отъ единъ вѣкъ, отъ какъ всѣки денъ излизатъ на яве тѣхните прѣстѣпления, тѣхните срамни пороци, тѣхните низости; и това не е било достатъчно да накара народитѣ да разбератъ, че чернокашитѣ сѣ най лошитѣ отъ тѣхните неприятели. Все тѣхъ човѣкъ намира задъ гърба на царетѣ; императоритѣ, военитѣ, буржоазията, капитала и всички лица или всичките учреждения, които сѣ неприятели на народитѣ, на тѣхното добро сѣществуване, на тѣхната свобода.

Тѣ сѣ ниски, подли, но много по-подли сѣ, безъ съмнение, правителствата, които имъ плащатъ и ги покровителствуватъ, като ги оставятъ свободно да развалятъ, да обезчестятъ ненаказано младежта — обществото още въ люлка. Какъ, тѣзи затѣпени дѣца не ще ли бѣдатъ, на свой редъ, фатално въ живота толкова разсадници на пороци, на развала, на безчестие? Ако обществото е развалено

сѣщата стая съ нея и да има силата да спи въ сѣщото легло, когато тя го мрази и бѣга, когато зарадъ нея щастieto стои само въ пригрѣдките на любимия? Да, сѣщо като Лилянова, нейниятъ умъ се разтревожи въ тия питання и сѣщо като него тя си отговори. Тогава въ нейната душа се възбуди едно много по-силно възмущение, отколкото у Лилянова, противъ тая узорпация на обществото, противъ тая несправедливостъ, тя, въ развѣта на младостта си, въ върха на своите сили и чувства, да бѣде свързана съ единъ умразенъ, старъ човѣкъ и да не може да се впусне свободно по влѣчението на своето сърдце.

Тя си каза тогава, че законитѣ на природата стоятъ надъ законитѣ на обществото, че тя има право да се наслаждава, че тя трѣбва да живѣе, че никой не може и не трѣбва да тури рѣка надъ нейното сърдце и да ѝ каже: „Не ти позволявамъ да си щастливо!“ Тя ще любѣ Лилянова, въпрѣки всѣко ограничение, въпрѣки всѣки законъ, въпрѣки мѣннето на цѣля свѣтъ. Тя има право да бѣде щастлива и ще бѣде!

Въ туй гордо роптание я смути едно дѣтинско изкашлване отъ другата стая. Тя си спомни дѣцата, своята петгодишна Милка, своя тригодишенъ Асѣнчо, и ненадѣвно чу въ душата си единъ зловѣщъ гласъ, който ѝ думаше: „Ти искашъ да казватъ на дѣцата ти, когато порастнатъ: майка ви е безчестна!“ Тя се избърна дълбоко смумена на другата страна, като че ли искаше да прогѣди тоя гласъ, но нѣщо като ехо повтори пакъ отчетливо въ душата ѝ: безчестна.... безчестна....

* * *

Къмъ четире отиваше часътъ, а госпожа Щерева още не бѣше заспала. Вънъ вѣтрътъ се усилваше и отъ мигъ на мигъ по-силно бучеше, по-зловѣщо виеше. Истинска буря наставаше

